

25-11-21

Debat over extern advisering aan de overheid

Friso de Zeeuw

Deze week (22-11-21) hielden we het - door Jan Tromp geschreven - boek over de meest invloedrijke strategische overheidsadviseur ten doop. Het gaat om Hans Andersson, die lange tijd verbonden was aan het bureau AEF (die A is van Andersson). Het boek heet 'De Influisteraar'. Aan het bijbehorende forumdebat in Nieuwspoort namen deel: Paul 't Hart (hoogleraar Bestuurskunde Utrecht), Roger van Boxtel (6 jaar bij AEF gewerkt en was o.m. Tweede en Eerste Kamerlid voor D66 en chef NS), Sophie Hermans (onder patronage van Andersson 6 jaar bij AEF gewerkt en nu waarnemend fractievoorzitter VVD Tweede Kamer) en Ronald van Raak (was Eerste en Tweede-Kamerlid voor de SP en nu hoogleraar filosofie aan de Erasmus Universiteit). Ik modereerde het gesprek.

Op de foto: de forumleden, de boekauteur en - met het boek in handen - Hans Andersson himself.

Een paar items (voor mijn rekening) uit de levendige discussie :

- Strategisch advies voor de overheid kan nuttig en noodzakelijk zijn, mits de adviseur onafhankelijk optreedt en zijn oren niet slaafs laat hangen naar zijn opdrachtgever. Een eigen(wijze) invulling van de opdracht hoort daarbij.
- Kernpunten van de Andersson-aanpak: maatschappelijke oriëntatie; luisteren naar en inleven in de werkvloer; bestrijding van beleidsoverdaad en overbodige managementlagen.
- Een zelfkritische houding, scherpe evaluatie binnen het adviesteam en intervisie houden de kwaliteit hoog.
- De afgelopen decennia heeft het externe overheidsadvies een te hoge vlucht genomen. Daarom heeft de Tweede Kamer de 'Roemernorm' aangenomen: per departement mag maximaal 10% van de personeelskosten aan externe adviseurs worden besteed (initiatief van Ronald van Raak). Feitelijk is dat percentage voor de rijksoverheid nu ca. 11%, voor gemeenten 20% en voor provincies 30% (cijfers 2018). Het is een paardenmiddel dat wel disciplinerend kan werken.
- Er zijn bureaus die er zo en dan een potje van maken (KPMG; McKinsey), maar dat geldt zeker ook overheidsopdrachtgevers. Als inkoopers van kantoorbenodigdheden ook

adviesopdrachten gaan inkopen, is het eind zoek.

- Overheden doen aan zelf-uitholling als zij hun kerncompetenties niet meer met eigen mensen invullen. Dan worden ze veel te afhankelijk van externe adviseurs.